

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
EUROPOS REIKALŲ KOMITETAS**

PAGRINDINIO KOMITETO

IŠVADA

DĖL SEIMO NUTARIMO

**“DĖL REFERENDUMO "DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS STOJIMO Į EUROPOS SAJUNGĄ" PASKELBIMO”
Nr.IXP-2237**

2003 m. vasario 25 d.

Vilnius

1. Komiteto posėdyje dalyvavo:

Komiteto nariai: V.P.Andriukaitis, G.Dalinkevičius, A.Kubilius, V.Landsbergis, A.Macaitis, R.Pavilionis, A.Saudargas, V.Saulis, E.Vareikis.
Komiteto vyresnysis patarėjas A.Andrulis, komiteto padėjėjai A. Didenko ir A. Štencelytė.

2. Ekspertų, konsultantų, specialistų išvados:

Seimo Teisės departamento išvada (2003 01 22): Teikiamas projektas iš esmės atitinka juridinės technikos reikalavimus. Seime įregistruotas alternatyvus projektas IXP-2237A.

Komiteto pastaba- projektų pateikimo metu Seimas pritarė šiam projektui, o alternatyviam projektui nepritarė.

Europos teisės departamento prie LRV išvada (2003 01 21):

Išnagrinėję Jūsų 2003 m. sausio 13 d. raštą ir kartu pateiktą Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl referendumo „Dėl Lietuvos Respublikos stojimo į Europos Sąjungą“ paskelbimo“ projektą pažymime:

2003) Europos Sąjungos teisė pateikto nutarimo projekto nuostatomis netaikoma, nes stojimo į Europos Sąjungą referendumų klausimai palikti valstybių narių vidaus teisės reguliavimo sričiai. Kai kurių valstybių (pavyzdžiui, Vokietijos) vidaus teisė nenumato jokių referendumų galimybių. Todėl kiekviena valstybė savo Konstitucijoje ar kituose įstatymuose nustato, ar rengti tokį referendumą, jo rengimo pagrindus bei tvarką. Taip pat pažymime, kad nutarimo projekto nuostatos neprieštarauja ir tarptautinės teisės normoms, o būtent – 1966 m. Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto, kurio dalyvė yra Lietuvos Respublika, nuostatomis, numatančioms kiekvieno piliečio teisę dalyvauti valdant valstybę tiek tiesiogiai, tiek per laisvai išrinktus atstovus.

2003) Lietuvos Respublikos referendumo įstatymo 6 straipsnio 4 dalies nuostata nurodo, kad įstatyme vartojama sąvoka „sprendimas“ apima įstatymą, kitą aktą ir sprendimą. Pagal šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalį Seimo nutarime dėl referendumo paskelbimo turi būti nurodoma referendumo rūšis, vykdymo data ir referendumui pateikiamo sprendimo tekstas. To pačio įstatymo 46 straipsnio 1 dalis numato, kad referendumo biuletenyje įrašomas kreipimosi į pilietį tekstas.

Atsižvelgiant į tai pažymime, kad Seimo nutarimo projekte pateikiamas referendumo sprendimo tekstas neturėtų būti suformuluotas kaip kreipimosi į pilietį tekstas. Pritariame pateiktam nutarimo projektui ir jame nurodytam sprendimo tekstui, tačiau siūlytume žodį „pritariame“ keisti į žodį „pritariu“, kadangi pilietis, dalyvaujantis referendume, išreiškia savo individualią valią.

2003) Europos teisės departamentui nesuteikta kompetencija spręsti Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai klausimą. Tačiau atsižvelgdami į sprendžiamo klausimo esminę reikšmę kiekvienam Lietuvos Respublikos piliečiui, norime išskirti kai kuriuos konstitucinius klausimus. Tokie konstituciniai klausimai gali tapti ypač reikšmingais, turint omenyje mažą piliečių aktyvumą neseniai vykusiuose Lietuvos Respublikoje Prezidento rinkimuose.

Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 3 straipsnio 1 dalį Tautos suverenitetas negali būti varžomas ar ribojamas, o pagal 4 straipsnį Tauta jį vykdo tiesiogiai (referendumo pagalba) ar netiesiogiai (per savo išrinktus atstovus). Lietuvos Respublikos Konstitucija nustato tik vieną atvejį, kai Tautos suverenios valios išreiškimui numatomas specialus apribojimas, t.y. kvalifikuota balsuojančių „už“ dauguma (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 148 straipsnis). Taip pat būtina pabrėžti, nors stojimas į Europos Sąjungą susijęs su tam tikrų valstybės suverenių galių dalies perleidimu, tačiau jis nereikalauja keisti tų Konstitucijos straipsnių, kuriems numatyta ypatinga (kvalifikuota) jų keitimo Seime procedūra.

Todėl kitais atvejais pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 3 ir 4 straipsnio nuostatas Tauta savo suverenią galią turi išreikšti nevaržoma ar neribojama. Tokių suvaržymų negali nustatyti ir įstatymai. Pagal Lietuvos Respublikos referendumo įstatymą Tauta išreiškia savo suverenią valią dalyvaujant paprastai Lietuvos piliečių, turinčių rinkimų teisę ir įrašytų į rinkėjų sąrašus, daugumai, iš kurių dauguma balsuoja „už“. Todėl atsižvelgiant į dabartines tendencijas ir pasirengimo referendumui laiką gali susidaryti situacija, kai Tautai išreikšus savo valią dėl Lietuvos stojimo į Europos Sąjungą, šią valią varžytų ir ribotų speciali papildoma sąlyga, numatyta Lietuvos Respublikos Referendumo įstatymo 7 straipsnyje, reikalaujanti pritarimo iš 1/3 piliečių, turinčių rinkimų teisę ir įrašytų į rinkėjų sąrašus. Taigi įvykus referendumui, kuriame dalyvautų minimali įstatymo reikalaujama piliečių dauguma, balsavusi už Lietuvos stojimą į Europos Sąjungą, būtų taikomas ypatingas reikalavimas, kuris faktiškai reikštų, jog būtų reikalaujama, kad „už“ balsuotų 66,67 procentai visų Lietuvos piliečių, turinčių rinkimų teisę ir įrašytų į rinkėjų sąrašus.

Komiteto pastaba- projekto iniciatoriai, atsižvelgdami į antrą pastabą nutarimo projektą jau patobulino, trečia pastaba- politinių diskusijų objektas.

3.	V.P.Andriukaitis 2003-02-25	Siūlau pirmo straipsnio antroje dalyje padaryti šį pakeitimą: Nustatyti, kad referendumas vykdomas 2003 m. gegužės 10-11 dienomis.	Pritarti	Tokią galimybę numato LR Referendumo įstatymo 50 straipsnio 1 dalis.
4.	A.Kubilius 2003-02-25	Siūlau pirmo straipsnio trečioje dalyje padaryti šį pakeitimą: Pateikti referendumui šį svarbaus Valstybės bei Tautos gyvenimo klausimo sprendimo tekstą: "Pritariu Lietuvos Respublikos <i>narystei</i> Europos Sąjungoje".	Pritarti	

6. Seimo paskirtų papildomų komitetų pasiūlymai, pataisos, pastabos:

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas	Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
1.	Užsienio reikalų komitetas 2003-02-17	Siūlyti referendumą rengti dvi dienas ir sudaryti darbo grupę Referendumo įstatymo pataisoms parengti (J.Čekuolis, V.Landsbergis, G.Kirkilas, K.Kriščiūnas).	Pritarti	
2.	Teisės ir teisėtvarkos komitetas 2003-02-24	Pritarti iniciatorių pateiktam nutarimo projektui.	Pritarti	

7. Komiteto sprendimas: Siūlyti LR Seimo nutarimą "Dėl referendumo "Dėl Lietuvos Respublikos stojimo į Europos Sąjungą" paskelbimo" Nr.IXP-2237 svarstymui Seimo plenariniame posėdyje su šiomis pataisomis:

- 1) pirmo straipsnio antrą dalį formuluoti: "Nustatyti, kad referendumas vykdomas 2003 m. gegužės 10-11 dienomis";

2) pirmo straipsnio trečią dalį formuluoti: “Pateikti referendumui šį svarbaus Valstybės bei Tautos gyvenimo klausimo sprendimo tekstą: "Pritariu Lietuvos Respublikos narystei Europos Sąjungoje”.

8. Balsavimo rezultatai: pritarta bendru sutarimu.

9. Komiteto paskirti pranešėjai: V.P.Andriukaitis, G.Steponavičius.

10. Komiteto narių atskirosi nuomonė: negauta.

Komiteto pirmininko pavaduotojas

Rolandas Pavilionis